

De blockchain is in sommige kringen het gesprek van de dag. Sommigen zien het als een disruptieve technologie die de wereld drastisch zal veranderen, anderen zien in de blockchain niet meer dan een energievretende database die een stille dood gaat sterven. Vaak wordt blockchain geassocieerd met bitcoin en andere cryptocurrencies. De oorsprong van blockchain ligt inderdaad bij de bitcoin, maar de blockchain is veel meer dan alleen de technologie achter cryptocurrencies. Over de blockchain bestaan veel misverstanden, daarom is het goed eerst precies te bepalen wat de blockchain inhoudt. Blockchain is kort gezegd een openbaar register dat decentraal in een netwerk wordt opgeslagen en door alle gebruikers in het netwerk kan worden gecontroleerd. Hierdoor wordt het mogelijk transacties uit te voeren tussen partijen die elkaar niet hoeven te kennen of te vertrouwen, zonder dat een derde partij nodig is om die transactie te controleren. Dat geeft een heel andere manier van handelen dan in het huidige systeem waarin je bijvoorbeeld een huis koopt met tussenkomst van een notaris, geld overmaakt met tussenkomst van een bank of je stem uitbrengt met tussenkomst van een stembureau.

De vraag is vooral: gaat het wat worden met de blockchain? Ook voor de beste nieuwe technologieën geldt: zonder maatschappelijke acceptatie gaat het niet lukken. Bij de blockchain is een belangrijke factor in deze maatschappelijke acceptatie de mate van vertrouwen in de overheid en gevestigde instanties. Wanneer er weinig vertrouwen is zullen mensen de behoefte hebben zelf hun data te controleren. Denk bijvoorbeeld aan verkiezingen in landen met een corrupte overheid. Nu kunnen die corrupte overheden de uitslag manipuleren, maar bij een stemming via de blockchain valt er niets meer te veranderen aan uitgebrachte stemmen. Wanneer er weinig vertrouwen in de overheid is kan dit de maatschappelijke acceptatie van de blockchain bespoedigen. Een andere factor is het vertrouwen in de techniek. Blockchain staat bij velen in een kwaad licht vanwege de link met cryptovaluta die vaak geassocieerd worden met zwart geld, wapen- en drugshandel en de onderwereld. Ook herinneren mensen zich de diefstallen bij handelsplatforms voor cryptomunten. Vorige week werd nog voor 40 miljoen dollar aan bitcoins gestolen door een hack op het handelsplatform Coinrail in Zuid-Korea. Dit gebrek aan vertrouwen kan een belemmering vormen voor maatschappelijke acceptatie en dus succesvolle implementatie.

Toch zijn er wel degelijk voorbeelden van succesvolle implementatie van de blockchaintechnologie op nationaal niveau. Estland is een voorloper in de digitale revolutie. Toen in 1991 de Sovjet Unie uiteenviel, stond Estland voor de uitdaging een hele nieuwe overheidsstructuur op te bouwen. Vanwege het lage inwonertal was de inrichting van een traditionele structuur weinig rendabel. Daarom werd ervoor gekozen alles in een keer digitaal te doen. Het welslagen van deze digitale revolutie was dus mogelijk door het ontbreken van oude vastgeroeste systemen. Estland ontwikkelde voor zijn burgers E-Estonia. E-Estonia is een digitaal platform waarop alle burgerzaken geregeld worden. De regering bouwde een basisplatform waarop alle ICT-infrastructuren konden aansluiten. Inwoners kregen een ID-kaart met chip die met behulp van een USB-reader en pincode toegang verschaft tot het netwerk waarop de burger al zijn gegevens kan inzien en beheren. Estland overweegt zelfs om een eigen nationale cryptomunt op de markt te brengen. Ook heeft Estland het E-residence ontwikkeld, een digitale identiteit waarmee je ongeacht je nationaliteit digitaal burger van Estland kunt worden. Het opzetten van E-Estonia is niet zonder slag of stoot gegaan. In 2007 heeft Estland te kampen gehad met een van de grootste DOS aanvallen ter wereld waardoor de hele overheid plat lag. Vermoed werd dat de aanval was uitgevoerd door Rusland. Estland ging op zoek naar een systeem dat niet te hacken valt. Zij kozen voor de oplossing van een openbaar decentraal register. Het grappige is dat in 2008 Satoshi Nakamoto in zijn beroemde white paper met een vergelijkbare oplossing kwam: de blockchain.

Dat de blockchaintechnologie op korte termijn in Nederland voor een revolutie gaat zorgen lijkt onwaarschijnlijk. De samenleving heeft nog onvoldoende vertrouwen in de techniek. Daar tegenover staat dat Nederlanders nog voldoende vertrouwen hebben in de overheid en in de gevestigde instituties. Maar innovaties kunnen ook sluipenderwijs gaan. Ik verwacht dat gedecentraliseerde registers geleidelijk ingevoerd worden om bestaande processen te ondersteunen en veel efficiënter te maken.

